Heli Tammivuori p. 040 557 56 67 heli.tammivuori@etl.fi

LAUSUNTO

14.10.2019

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asia: Budjetti 2020 ja valtiontalouden kehykset vuosille 2020-2023 / maatalouteen liittyvät kysymykset

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa budjetti 2020 ja valtiontalouden kehykset vuosille 2020-2023, erityisaiheena maatalouteen liittyvät kysymykset.

Kotimaisen elintarviketuotannon kilpailukyvyn on oltava hyvä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, jotta elintarvikeketjun kaikki osapuolet pystyisivät toimimaan elinvoimaisesti. Valtiolla on merkittävä rooli elintarvikeketjun kansainvälisen kilpailukyvyn edistäjänä.

Budjettiin ja vuosia 2020-2023 koskevan julkisen talouden suunnitelmaan hallinnonalakohtaisista linjauksista Elintarviketeollisuusliitto haluaa nostaa esille seuraavat elintarvikeketjun kilpailukykyyn vaikuttavat asiat.

1. Budjettitalouden tulot

Valtion budjettitalouden tuloennusteen lähtökohtana on arvio kansantalouden keskipitkän aikavälin kehityksestä. Talouskasvu hidastuu kehyskauden loppua kohden, mikä näkyy myös veropohjien kasvun heikkenemisenä. Pääministeri Rinteen hallitusohjelman tavoitetta kiristää välillisiä veroja hallituskauden aikana pidetään elintarviketeollisuudessa erittäin huolestuttavana alan kilpailukyvyn kannalta.

Elintarviketeollisuusliitto pitää hallituksen esitystä korottaa virvoitusjuomaveroa 25 miljoonalla eurolla kohtuuttomana ja katsoo, että virvoitusjuomaveron korotus tulee perua ja vero kumota kokonaan. Virvoitusjuomaveron tuotto ehdotetun korotuksen jälkeen olisi 200 miljoonaa euroa. Kotimaiselle juomateollisuudelle, jonka yhteenlaskettu liikevaihto on vain noin miljardi euroa, sälytetään suhteettoman suuri rooli valtiontalouden vakauttajana.

Ruokiin ja juomiin kohdistuvat valmisteverot haittaavat elintarvikeyritysten mahdollisuuksia työllistää sekä kilpailla keskittyneillä kotimarkkinoilla. Samalla ne vaikeuttavat suomalaisten elintarvikkeiden vientiponnisteluja. Valmisteverot lisäävät yritysten tuottamatonta työtä ja vähentävät panoksia investointeihin ja tuotekehitykseen.

Elintarvikkeiden verotusta tulisi tarkastella osana laajempaa arvonlisäverotusta. Tunnusomaista tehokkaalle verojärjestelmälle niin yritysten, kuluttajien kuin verottajankin näkökulmasta ovat yksinkertaisuus, laajat mutta alhaiset veropohjat sekä kilpailuneutraalisuus. Sen vuoksi arvonlisävero on ainoa mielekäs tapa kerätä veroja elintarvikkeista.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto vastustaa myös liikennepolttoaineiden verojen korottamista 250 miljoonalla vaalikauden aikana. Elintarvikkeita sekä niiden raaka-aineita ja muita panoksia liikkuu jatkuvasti pyörien päällä. Ilman tehokasta tilaus-toimitusketjua ruuan saatavuus olisi heikompi ja hinnat korkeammat. Dieselpolttoaineen veron korotus vaikuttaa välittömästi elintarvikeketjun logistiikkakustannuksiin, jotka muodostavat jo nyt keskimäärin 6 % elintarviketeollisuuden kokonaiskustannuksista.

2. Budjettitalouden linjaukset

Elintarvikeviennin kehittämisen rahoitus jää budjetissa epäselväksi

Vienti parantaa elintarviketuotantomme kannattavuutta, koska se tarjoaa uusia markkinoita ja myyntikanavia rajallisesti kasvavien kotimaan markkinoiden rinnalle. Valtion halukkuus kehittää elintarvikevientiä on ollut jo pitkään hyvällä tasolla, ja nykyisessä hallitusohjelmassa viennin resurssointi on haluttu turvata.

Elintarvikeviennin kilpailukyvyn turvaamiseksi on välttämätöntä, että viranomaisilla, etenkin Ruokavirastolla on riittävät taloudelliset ja osaamiseen liittyvät resurssit käytössään. Osaan viranomaistyöstä tarvitaan välttämättä valtion budjettivaroja, kuten vientivalvontajärjestelmien ylläpitoon sekä laajoihin maalupa- ja vientiselvityksiin.

Business Finlandissa toimiva Food from Finland -ohjelma tuo yritysten ulottuville kaivattuja palveluja, kuten ostajatapaamisia, messuosallistumisia sekä apua tuotevaatimusten ja logististen vaihtoehtojen selvittämiseen ja on siten erittäin tärkeä osa elintarvikeviennin kehittämistä.

Edellä mainittujen lisäksi elintarvikeviennin tueksi on kolmeen Suomen lähetystöön Etelä-Koreassa, Etelä-Afrikassa ja Kiinassa rekrytoitu elintarvikeattaseat. Myös budjettivaroista maksettu vientiosaajien koulutuksen jatko on tervetullut panostus.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjetissa on kohdennettu määrärahoja elintarvikevientiin vuodelle 2020 kaksi miljoonaa euroa. Budjettiluvuista ei kuitenkaan selviä, miten määrärahat kohdentuvat Ruokavirastolle ja Food from Finland -ohjelmalle tai elintarvikeattaseoille.

ETL muistuttaa, että niin Ruokavirastolla kuin Food from Finland -ohjelmalla että Suomen edustustojen elintarvikeattaseoille on varattava riittävät resurssit vientitehtävien hoitamiseen ja että niiden rahoitus on ratkaistava pitkäjänteisesti. Vientimarkkinoilla onnistuminen on pitkän tien takana ja yritysten pitää pystyä luottamaan, ettei tärkeiden vientipalvelujen saatavuuteen tule katkoksia.

Kotimaisen maatalouden toimintaedellytykset turvattava

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjetissa maatalouden toimintaedellytykset vaikuttaisivat olevan kattavasti huomioidut. ETL pitää hyvänä, että suorien maataloustukien jatko taataan tulevalla kehyskaudella samantasoisina kuin vuonna 2020. Elintarviketeollisuus tarvitsee kotimaista raaka-ainetta kilpailukykyiseen hintaan, minkä vuoksi maatalouden tukeminen on välttämätöntä Suomen pohjoisten olojen vuoksi.

Elintarviketeollisuus toivoo myös, että valtio panostaa eläintautiriskienhallinnan rahoittamiseen, jotta eläinperäisten elintarvikkeiden alkutuotanto ei vaarannu eläintautiriskien kasvaessa.

Huomioita muiden hallinnonalojen linjauksista

Elintarviketeollisuuden toimintaedellytyksiä turvataan usealla hallinnonalalla. ETL haluaa kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomion seuraaviin hallinnonalakohtaisiin linjauksiin.

- **Ulkoministeriö** vahvistaa vuosina 2020-2022 edustustoverkkoa neljällä uudella edustustolla. ETL muistuttaa, että myös elintarvikeattaseoille tulee varata riittävät resurssit.
- **Oikeusministeriö** vahvistaa lainvalmistelun vaikutustenarviointia keskittämällä vaikutusarviointien tekeminen ministeriöön. ETL pitää linjausta sekä resursointia oikeana.
- **Liikenne- ja viestintäministeriö** painottaa väylänpidossa liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimia toimia sekä korjausvelan kasvun pysäyttämistä ja sen vähentämistä. Perusväylänpidon määrärahatasoa nostetaan kehyskaudella tavoitteena korjausvelan kasvun pysäyttäminen ja sen vähentäminen. ETL pitää linjausta tervetulleena, sillä tehokas tilaus- ja toimitusketju ovat elintarviketeollisuudelle ja koko elintarvikeketjulle merkittäviä kilpailukykytekijöitä.
- **Työ- ja elinkeinoministeriö** osoittaa uudistumiseen ja vähähiilisyyteen määrärahoja sekä lisää Business Finlandin avustusvaltuuksia. ETL muistuttaa, että uudistumiseen ja vähähiilisyyteen osoitettavien määrärahojen riittävyys on taattava kaikille sektoreille ja Business Finlandin tukien kohdistuttava myös elintarviketeollisuuden innovaatiotoiminnan edistämiseen. Lisäksi Business Finlandin FoodFromFinland -elintarvikevientiohjelman rahoitus ja toiminta on turvattava koko hallituskaudeksi. ETL pitää myös hyvänä Kilpailu- ja kuluttajaviraston resurssien vahvistamista. Elintarvikesektorin kilpailun edellyttää viranomaisneuvontaa ja valvontaa.
- **Ympäristöministeriön** panostukset erityisesti bio- ja kiertotalouteen sekä jätevirtojen kattavampaan raportointiin nähdään ETL:ssa hyvinä. Kiertotalouden ja vähähiilisyyden edistäminen on elintarviketeollisuuden keskeisenä tavoitteena. ETL muistuttaa kuitenkin, että kiertotalous tehostuu, kun tuetaan elintarvikeyritysten mahdollisuuksia edistää vapaaehtoisia kokeiluja, parannetaan vuoropuhelua yritysten ja viranomaisten kesken ja luodaan kiertotaloudelle yhteiset käsitteet.

Kunnioittavasti

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja